

Forelesninger i selskapsrett

Disposisjonen pkt 1-4

5. studieår, vår 2014

Professor dr. juris Beate Sjøfjell

Det juridiske fakultet i Oslo

beate.sjafjell@jus.uio.no

ssrn.com/author=375947

Pkt 1: Rettskilder (fortsettelse fra forrige gang): EUs sekundærrett

- **Harmoniseringsarbeidet**
 - Hvorfor harmonisere?
 - Spesielt problematiske områder
 - De viktigste vedtatte direktiver
 - De ikke-vedtatte direktivene
- **Relevante EU-selskapsformer**
 - Europeisk allmennaksjeselskap (SE)
 - Forslag til europeisk aksjelskapsform (SPE)

Sentrale selskapsrettsdommer

Fra [EU-domstolen](#):

- Kommisjonen v. Frankrike, sak 270/83
- Segers, sak 79/85
- Daily Mail, sak 81/87
- Centros, sak C-212/97
- Überseering, sak C-208/00
- Inspire Art, sak C-167/01
- Cartesio, sak C-210/06
- [National Grid Indus BV](#), C-371/10
- [Idryma Typou](#), C-81/09
- [VALE](#), C-378/10

- Golden Shares-sakene, derunder [Sag C-212/09 Europa-Kommissionen mod Den Portugisiske Republik](#)

EU-rettens rettslige betydningen

- Sekundærlovgivning må tolkes i lys av traktatretten
- Norsk implementeringslov og -praksis må tolkes i lys av sekundærrett og traktatretten
- Norsk lov og praksis må generelt måles opp mot relevant sekundærrett
- Norsk lov og praksis må generelt måles opp mot traktatretten: Traktatreglene og grunnleggende prinsipper på traktatnivå

Interessant utvikling fra EU

- EU-kommisjonen lanserte i april 2011 [grønnbok om corporate governance](#)
- *The Reflection Group On the Future of EU Company Law* leverte sin [rapport](#) i april 2011
- [EU-strategi for bedrifters samfunnsansvar](#) lagt frem 25. oktober 2011
- EU-kommisjonens handlingsplan [European company law and corporate governance – a modern legal framework for more engaged shareholders and sustainable companies](#) ble lagt frem 12. desember 2012

Pkt 2: Vedtekter og aksjonæravtaler

- Vedtekter
 - Obligatorisk del av stiftelsesgrunnlaget
 - Innholdet i vedtektene:
 - Minimumsinnhold, aksjel. § 2-2
 - Fravikelse av lov -> vedtektene
 - Også annet kan inntas i vedtektene
 - Selskapsrettslig bindende virkning
 - Selskapets “grunnlov”
 - Endringer i vedtektene
- Aksjonæravtaler

Pkt 3: Aksjeselskapstyper og -strukturer

- Aksjeselskap og allmennaksjeselskap
 - Tema i dag: aksjeselskap
- Enkeltstående selskap og konsern
 - Tema i dag: enkeltstående selskap
- Avdelinger og filialer
- Utenlandske selskaper og NUF-er
 - Selskapsrettsreformer også i Norge
- SE-selskapet
- SPE-forslaget

Pkt 4: Aksjeselskapets organisasjon mm

- **Aksjeselskapets rettssubjektivitet**
Selskapet et eget rettssubjekt, [Rt. 2010 s. 93](#)
- Ansvarsbegrensningen; §§ 1-1(2) og 1-2
- *Lock in*; grunnleggende aksjeselskapsrettslig prinsipp; § 3-6
- Partsevne; søksmål
- Krav til stiftelse og registrering

Aksjeselskapets organisasjon

- Pliktige organer:
 - Generalforsamlingen
 - (Bedriftsforsamlingen)
 - Styret
 - Daglig leder; unntak § 6-2(1)
- Andre organer
- Utredningens forslag

Aksjonærene og selskapet

- Aksjonærenes rettsstilling etter aksjeloven:
Aksjonærene eier aksjer, som gir:
 - Viktige organisatoriske rettigheter
 - Grunnleggende økonomiske rettigheter
 - (I tillegg rett til å disponere over aksjen)
- Det terminologiske spørsmålet:
 - Aksjonær eller aksjeeier (lovens betegnelse)
 - Også selskapseier? Vanlig terminologi. Forskjellige praktiske situasjoner.
- Opphetet [eierskapsmytedebatt](#)

Hvorfor øverste myndighet?

- Generalforsamlingens kontrollfunksjon
 - Av hensyn til aksjonærene (sml. aksjekapital/banklån)
 - Av hensyn til selskapet
- Aksjonærenes residualinteresse
 - Prinsipal-/agentteorien; mainstream
 - Team production theory; alternativ agentteori
- Shareholder primacy
 - Rettslig norm?
 - Sosial norm?

Generalforsamlingen

- Selskapets øverste organ
 - Hierarkisk modell i nordisk rett
 - Sml britisk og tysk rett
 - Sml. [SE-loven](#)
- Periodisk selskapsorgan

Generalforsamlingens kompetanse

- Ordinær og ekstraordinær generalforsamling
- Generalforsamlingen skal avgjøre visse saker:
 - Velge styret
 - Godkjenning av årsregnskap og årsberetning
 - Eventuell utdeling av utbytte
 - Andre saker
- Generalforsamlingen kan avgjøre andre saker:
 - Etter forslag fra styret
 - Etter forslag fra aksjonær

Generalforsamlingen: Begrensninger

- Saker lagt til bedriftsforsamlingen, asal § 6-37
- Saker hvor styret må fremsette forslag
- Saker som skal avgjøres av styret

- Prinsippet om oppgavefordeling mellom organene

- Forbudet mot misbruk av myndighet, § 5-21

- Ugyldige beslutninger; søksmålsadgang

Aksjonærenes ansvar

- Myndighetsmisbruk
- Ansvar etter aksjelovene kap. 17
- Ansvarsgjennombrudd?

- Aksjonærplikter?

Ansatte og selskapet

- Arbeidsrett og selskapsrett
- Selskapsrettslig:
 - Rett til å velge styremedlemmer
 - Bedriftsforsamlingen
 - Rett til å velge 1/3 av og blant ansatte

Bedriftsforsamlingens oppgaver

- Avgrenset kompetanse etter loven; asal § 6-37
- Velge styret og styreleder
- Føre tilsyn med forvaltningen av selskapet
- Avgi uttalelser om styrets forslag i visse saker
- Treffe visse viktige beslutninger
 - Investering av betydelig omfang
 - Rasjonalisering/omlegging; betydning for de ansatte
- Vedta anbefalinger om andre saker til styret

Styrets rolle og posisjon

- Det øverste forvaltningsorganet
- Fast selskapsorgan
- Voksende rolle og strengere ansvar?
- Agent for aksjonærene som prinsipal?
- Agent for alle selskapsinteresser?
- Lojalitet til selskapet, skal ivareta selskapets interesse

Styrets sammensetning

- Hele eller majoriteten aksjonærvalgt
 - Generalforsamlingen
 - Eller bedriftsforsamlingen
- Ev. avvikende regler i vedtektene
- Ev. mindretall valgt av og blant ansatte
 - Må kreves av de ansatte

Styrets oppgaver og ansvar

- Forvaltning av selskapet
- Tilsyn med daglig leder og virksomheten
- Forbud mot misbruk av posisjon; § 6-28
- Styremedlemmers erstatningsansvar

Daglig leder

- Også et selskapsorgan
- Daglig leders stilling: Arbeidsrett/selskapsrett?
- Daglig leders oppgaver og plikter